

Sygn. akt IV U 160/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 kwietnia 2013r.

Sąd Okręgowy w Elblągu Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Tomasz Koronowski

Protokolant: st. sekr. sądowy Anna Tomaszewska

po rozpoznaniu w dniu 24 kwietnia 2013 r. w Elblągu

na rozprawie sprawy

z odwołania S. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E.

z dnia 10 grudnia 2012 r. znak: (...)

o emeryturę

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy S. P. prawo do emerytury od dnia 6 listopada 2012 r.

Sygn. akt IV U 160/13

UZASADNIENIE

Skarżący S. P. wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E. z dnia 10 grudnia 2013r., znak (...), odmawiającej mu prawa do emerytury. Skarżący podniósł, że wykonywał pracę w warunkach szczególnych przy produkcji alkoholi jako fermentowy i aparatowy.

Pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie, wskazując na art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2009r., Nr. 153 poz. 1227 ze zmianami, powoływanej dalej jako „ustawa emerytalna”) oraz na rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 ze zmianami). Podniesiono, że wprawdzie wnioskodawca osiągnął wiek emerytalny i udowodnił wymagany okres ubezpieczenia przed 1 stycznia 1999r, wynoszący 25 lat, nie udowodnił jednak 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Za pracę taką organ rentowy uznał tylko 3 lata, 11 miesięcy i 14 dni zatrudnienia w (...) w I. (z wyłączeniem służby wojskowej). Co do pracy w ZR M. pozwany przedłożone mu dokumenty uznał za rozbieżne w zakresie stanowiska, wobec czego nie było podstaw do przyjęcia, że ubezpieczony pracował w okresie od dnia 12 maja 1977r. do dnia 31 grudnia 1998r. w szczególnych warunkach stale w pełnym wymiarze czasu pracy.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Skarżący urodził się w dniu (...), zatem w dniu (...) ukończył 60 lat.

W okresie od dnia 1 grudnia 1970r. do dnia 26 października 1972r. oraz od dnia 14 listopada 1974r. do dnia 1 grudnia 1976r. wnioskodawca był zatrudniony jako kolejarz na Stacji I. Główna (...). W dniach od 27 października 1972r. do 15 października 1974r. skarżący odbył zasadniczą służbę wojskową.

Od dnia 12 maja 1977r. do dnia 5 kwietnia 1999r. wnioskodawca był pracownikiem gorzelni PGR (...), a od dnia 6 kwietnia 1999r. do dnia 20 sierpnia 2001r. – Gospodarstwa (...) w M.. Na dzień 1 stycznia 1999r. staż ubezpieczeniowy skarżącego wynosił 28 lat.

(bezsporne, ponadto świadectwa pracy i decyzja z dnia 14 grudnia 2012r. o ponownym ustaleniu kapitału początkowego w aktach ubezpieczeniowych, pismo (...) w O. z dnia 7 stycznia 2013r. k.22)

W gorzelni ZR M. wnioskodawca pracował jako pracownik fizyczny, przede wszystkim jako fermentowy, względnie (w zastępstwie) jako aparatowy. Nie łączył tych stanowisk. W gorzelni ZR M. stanowisko fermentowego było też określane jako zacierowy. Skarżący pracował na wskazanych stanowiskach nie krócej, niż do końca 1998r. w pełnym wymiarze czasu pracy, nie mniej niż 7,5 miesiąca w każdym roku pracy. W pracy gorzelni występowały bowiem co roku przerwy technologiczne w okresie od maja – czerwca do sierpnia – września, przeciętnie od połowy czerwca, ale nie dłużej niż do połowy września. W czasie tych przerw technologicznych wnioskodawca wykonywał prace remontowe na terenie gorzelni. Raz też zdarzyło się, że pomagał przy żniwach.

(dowód: umowa o pracę, angaże i kopia zaświadczenia z dnia 20 kwietnia 1999r. o wykonywaniu pracy w warunkach szczególnych w aktach osobowych, świadectwo z dnia 26 listopada 2012r. wykonywania pracy w warunkach szczególnych, zeznania wnioskodawcy złożone na rozprawie w dniu 24 kwietnia 2013r., w tym w związku z jego wyjaśnieniami z tej samej rozprawy i z rozprawy z dnia 27 marca 2013r.)

Sąd zważył, co następuje:

W ocenie Sądu odwołanie skarżącego zasługiwało na uwzględnienie.

W pierwszym rzędzie należy wyjaśnić, że stan faktyczny sprawy w zakresie niezbędnym dla rozstrzygnięcia po części okazał się bezsporny (tj. co do ogólnego stażu ubezpieczonego przekraczającego w dniu 1 stycznia 1999r. 25 lat i co do wykonywania pracy w warunkach szczególnych jako kolejarza), a po części został ustalony w oparciu o zaproponowane przez strony dowody, w postaci dokumentów dotyczących przebiegu zatrudnienia wnioskodawcy (w tym znajdujących się w jego aktach osobowych) i w postaci zeznań wnioskodawcy. W ocenie Sądu dokumenty w aktach osobowych są spójne z zeznaniami wnioskodawcy. Nie ujawniły się przy tym jakiegokolwiek podstawy, aby zeznania skarżącego uznać za niewiarygodne. Wnioskodawca wyczerpująco przedstawił przebieg zatrudnienia i wykonywane przez siebie prace, nie unikając potencjalnie niekorzystnych dla oceny jego odwołania okoliczności dotyczących corocznych przerw technologicznych w pracy gorzelni. Zasadne było wobec tego przyjęcie, że skarżący w okresie pracy w gorzelni ZR M. przy produkcji spirytusu zajmował naprzemiennie stanowiska przede wszystkim aparatowego (zacierowego), rzadziej, bo w zastępstwie, aparatowego.

Przechodząc do omówienia podstawy prawnej wyroku, należy wyjaśnić, że z art. 184 ustawy emerytalnej wynika, iż ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli po pierwsze okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz po drugie okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, tj. w niniejszej sprawie wynoszący 25 lat. Przy tym emerytura taka przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu. Stosownie do powołanego w części wstępnej uzasadnienia §4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. pracownik, który wykonywał pracę w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany

okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Zgodnie z § 2 ust. 1 tego rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku.

Skarżący niewątpliwie spełnia kryterium wymaganego okresu 25 lat ubezpieczenia, skończył 60 lat i nie twierdzi się, aby był członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

Kwestią sporną była okoliczność wykonywania przez wnioskodawcę pracy w szczególnych warunkach w czasie zatrudnienia w ZR M., z uwagi na wątpliwości dotyczące świadectwa wykonywania pracy w takich warunkach. Trzeba wobec tego wyjaśnić, że zgodnie z § 2 ust. 2 powoływanego wcześniej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. okresy pracy m.in. w szczególnych warunkach stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Świadectwo pracy z adnotacją o wykonywaniu pracy w szczególnych warunkach, bądź bez niej, nie jest jednak bezwzględną przesłanką do zaliczenia danej pracy jako wykonywanej w szczególnych warunkach. Świadectwo nie jest wiążące dla organu rentowego i może podlegać weryfikacji. Decydujące znaczenie ma zawsze fakt rzeczywistego wykonywania pracy w szczególnych warunkach, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. W sądowym postępowaniu odwoławczym możliwe jest ustalenie okresów pracy w warunkach szczególnych także w oparciu o inne dowody niż zaświadczenie z zakładu pracy, nawet jeśli pracownik nie posiada świadectwa w określonej w przepisie formie, albo jego treść budzi wątpliwości, które uzasadniały kwestionowanie tego zaświadczenia przez organ rentowy w fazie administracyjnej postępowania.

Skoro art. 184 ust. 1 ustawy emerytalnej odwołuje się do przepisów dotychczasowych, to trzeba też wyjaśnić, że obowiązujące w tym zakresie i przywoływane już kilkakrotnie rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. wydane zostało w oparciu o delegację z art. 55 ustawy z dnia 14 grudnia 1982r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267 ze zmianami), w którym Radzie Ministrów powierzono w szczególności określenie rodzaju prac lub stanowisk pracy oraz warunków, na podstawie których osobom m.in. zatrudnionym w szczególnych warunkach przysługuje prawo do emerytury w niższym wieku. Z art. 53 ust. 2 tej samej ustawy wynika, że za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników stale zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia – jest to zresztą regulacja tożsama z zawartą w obecnie obowiązującym art. 32 ust. 2 ustawy emerytalnej. W wykazie A, stanowiącym załącznik do wspomnianego rozporządzenia, w pozycji 33. działu IV. „W chemii” wymienia się m.in. produkcję alkoholi. Pomocniczo można odwołać się do przepisów resortowych, wydanych w oparciu o §1 ust. 2 tegoż rozporządzenia, w niniejszej sprawie do zarządzenia Nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1988r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.Urz. Min. R. i G.. Ż.. Nr 2 poz. 4). W części A załącznika nr 1 do tego zarządzenia, określającego stanowiska uprawniające do niższego wieku emerytalnego m.in. w przemyśle spirytusowym i drożdżowym, w dziale IV „W chemii” wymienione zostały pod poz. 1, 2 i 3 stanowiska aparatowego urządzeń destylacyjnych, aparatowego produkcji spirytusu i fermentowego, a więc takie, jak zajmowane przez skarżącego. Przy założeniu, że pracę tego rodzaju wnioskodawca wykonywał od 1977r. do 1998r. (w 1977r. od połowy września), łączny okres pracy wnioskodawcy, co do której można przyjąć, że była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wynosił w ZR M. 161 miesięcy (3,5 miesiąca + 21 x 7,5 miesiąca), czyli 13 lat i 5 miesięcy. Po uzupełnieniu tego okresu o okres zatrudnienia na Stacji PKP I. Główna, bezspornie wynoszący nie mniej niż 3 lata 11 miesięcy i 4 dni, wnioskodawca legitymuje się na dzień 1 stycznia 1999r. okresem przekraczającym wymagane 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Tak więc już tylko na marginesie należy zaznaczyć, że błędnie organ rentowy nie zaliczył do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu pełnienia przez wnioskodawcę zasadniczej służby wojskowej, jako że wnioskodawca spełnił wymogi stosownego zaliczenia, co wynika z art. 108 ust. 1 i 3 w związku z art. 106 ust. 1 obowiązującej wówczas ustawy z dnia 21 listopada 1967r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz.U. Nr 44 poz. 220 ze zmianami).

Udowodnienie przez wnioskodawcę (należy podkreślić, że dopiero na etapie postępowania sądowego), że zachodzą wszystkie przesłanki przyznania mu wnioskowanej emerytury, skutkowało zmianą zaskarżonej decyzji na podstawie art. 477¹⁴§2 kpc w związku z art. 129 ust. 1 ustawy emerytalnej i przyznaniem prawa do tejże emerytury od dnia złożenia wniosku, tj. od dnia 6 listopada 2012r.